

**Norm inzake de toepassing van de wet van 18 september 2017
tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en
tot beperking van het gebruik van contanten**

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, vervat in het artikel 31 van de wet van 7 december 2016, heeft deze norm, aangenomen door de Raad van het IBR op 26 oktober 2018, 28 juni 2019, 20 december 2019 en 27 maart 2020, het voorwerp uitgemaakt van een goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op 14 april 2020 en door de federale Minister, bevoegd voor Economie, op 20 mei 2020.

Het betreft een gemeenschappelijke norm met het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

Een bericht betreffende de goedkeuring van deze norm is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 2 juni 2020.

Deze norm is in werking getreden op de datum van de bekendmaking van het bericht in het Belgisch Staatsblad.

De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren,

Overwegende wat volgt:

- (1) De wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (BS, 6 oktober 2017) (hierna “de wet van 18 september 2017”) vervangt integraal de wet van 11 januari 1993.
- (2) Artikel 86 van de wet van 18 september 2017 staat aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna “het College”) toe om bij reglement de toepassingsmodaliteiten van Boeken II en III van de wet van 18 september 2017 te bepalen. Niettemin heeft het Instituut het wettelijk initiatiefrecht om ontwerpnormen en -aanbevelingen te formuleren met betrekking tot de uitvoering door de bedrijfsrevisoren van hun opdrachten, alsook met betrekking tot de ontwikkeling van de rechtsleer inzake de goede toepassing, door de bedrijfsrevisoren, van het wettelijke, reglementaire en normatieve kader dat de uitoefening van hun beroep regelt (art. 31 van de wet van 7 december 2016). Gezien hetgeen voorafgaat en overeenkomstig het Protocol d.d. 12 september 2018 waarin de modaliteiten inzake samenwerking en uitwisseling van informatie tussen het College en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren worden vastgesteld, wordt overeengekomen dat het Instituut van de Bedrijfsrevisoren het College zal raadplegen over de ontwerpnormen die het opstelt over de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, om een coherente

uitoefening van hun respectieve bevoegdheden ter zake mogelijk te maken. Onder voorbehoud dat het Instituut van de Bedrijfsrevisoren rekening houdt met de eventuele opmerkingen die het College zou hebben geformuleerd, zal het College ervoor zorgen dat de eventuele reglementen dat het ter zake zou aannemen, de norm(en) van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren over de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme aanvullen, en dat zij met die normen verenigbaar zijn.

- (3) Vermits de vereisten die uit de wet van 18 september 2017 voortvloeien dezelfde zijn voor de economische beroepen, hebben het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten gekozen voor een homogene toepassing van Boeken II en III van de wet van 18 september 2017 door middel van een gemeenschappelijk reglement;
- (4) Een dergelijk gemeenschappelijk normatief instrument voor de drie Instituten houdt in dat op bepaalde zaken specifieke definities voor elk van deze Instituten voorzien moeten worden, rekening houdend met hun specifieke kenmerken.
- (5) Dit gemeenschappelijk reglement behandelt in het bijzonder:
 - de risicoanalyse, algemeen (kantoor) en individueel (cliënt), die de essentie is van de Richtlijn (EU) 2015/849 die door de wet van 18 september 2017 werd omgezet. Een belangrijke nieuwigheid is dat deze risicoanalyse op verschillende niveaus gebeurt: Europees, nationaal, sectoraal, evenals door de beroepsbeoefenaar zelf;
 - de organisatie en de interne controle van de beroepsbeoefenaars;
 - de waakzaamheidsverplichtingen (identificatie en verificatie van de identiteit) ten aanzien van cliënten, hun lasthebbers en de uiteindelijke begunstigden van de cliënten en de lasthebbers, alsook de bewaring van de gegevens en de bewijsstukken verzameld bij de identificatie en verificatie van de identiteit;
 - de (doorlopende) waakzaamheidsverplichtingen ten aanzien van de kenmerken van de cliënt, de verrichtingen en de zakelijke relaties en de bewaring van de verkregen gegevens en documenten naar aanleiding van dit onderzoek.
- (6) Dit reglement heeft geen betrekking op de meldingsplicht zoals voorzien in artikelen 47 tot 59 van de wet van 18 september 2017. Voor deze bepalingen kan worden verwezen naar de toelichtingen voor de onderworpen entiteiten van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI), die geraadpleegd kunnen worden op zijn website (www.ctif-cfi.be).
- (7) Dit reglement doet geen afbreuk aan de verplichtingen van de beroepsbeoefenaars die een opdracht uitvoeren in vennootschappen die:

- onderworpen zijn aan het prudentieel toezicht van de Nationale Bank van België (circulaires van de NBB) ;
 - onderworpen zijn aan het semi-prudentieel toezicht van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (circulaires van de FSMA).
- (8) Artikel 86 van de wet van 18 september 2017 bepaalt niet welke vorm het aldaar voorgeschreven reglement dient aan te nemen, maar het blijkt er wel uit dat de bepalingen van dit reglement een bindend karakter moeten hebben.
- (9) De wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren schrijft in artikel 31, §4 voor dat de normen bindend zijn voor de bedrijfsrevisoren.
- (10) Deze norm is gebaseerd op het gemeenschappelijke reglement dat tot stand is gekomen in overleg met de drie Instituten.
- (11) Deze norm is van toepassing zonder afbreuk te doen aan de wetgeving inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft op 26 oktober 2018, 28 juni 2019, 20 december 2019 en 27 maart 2020 de hiernavolgende norm aangenomen. Deze werd op 14 april 2020 door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en op 20 mei 2020 door de Minister die bevoegd is voor Economie, goedgekeurd. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitgemaakt van een bericht van de Minister die bevoegd is voor Economie gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 2 juni 2020 (p. 38643).

Inhoudstafel

1. Algemene bepalingen.....	5
Definities.....	5
Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	7
2. Organisatie en interne controle.....	8
Organisatie van de beroepsbeoefenaar wat de compliancefuncties betreft	8
Interne procedures.....	9
3. Algemene risicobeoordeling op te maken door de beroepsbeoefenaar	10
Een algemene risicobeoordeling uitvoeren.....	10
Vaststellen van risicocategorieën.....	10
Actualisering	11
4. Waakzaamheid ten aanzien van de cliënten en de verrichtingen	11
Clientacceptatiebeleid.....	11
Identificatieverplichting en verificatie van de identificatiegegevens.....	13
Doorlopende waakzaamheid.....	13
Verhoogde waakzaamheid	13
Nakoming van de waakzaamheidsverplichtingen door derde zaakaanbrengers.....	14
Prestaties binnen een netwerk	14
5. Onderzoek van de verrichtingen.....	15
Onderkennen van atypische verrichtingen	15
Analyse van de atypische verrichtingen	15
Melding van vermoedens	15
6. Documentatie en bewaring van documenten	15
7. Beperkingen van het gebruik van contanten	17
8. Toezicht en controle.....	17
9. Overgangsbepalingen.....	17
10. Slotbepalingen	17
BIJLAGEN	18
BIJLAGE I: Variabelen ten minste in overweging te nemen in de integrale risicobeoordeling	18
BIJLAGE II: De indicatieve factoren van een potentieel lager risico.....	18
BIJLAGE III: De indicatieve factoren van een potentieel hoger risico	19
BIJLAGE IV: Beslissingsbomen ter illustratie.....	21

1. Algemene bepalingen

Definities

1.1 Voor de toepassing van deze norm wordt verstaan onder:

1° “de Wet”: de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten;

2° “witwassen van geld”: zoals bedoeld in artikel 2 van de Wet;

3° “financiering van terrorisme”: zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet;

4° “WG/FT”: het witwassen van geld en/of de financiering van terrorisme;

5° “criminele activiteit”: zoals bedoeld in artikel 4, 23° van de Wet;

6° “uiteindelijke begunstigde”: een natuurlijke persoon zoals bedoeld in artikel 4, 27° van de Wet;

7° “politiek prominente personen”: een persoon zoals bedoeld in artikel 4, 28° tot 30° van de Wet;

8° “zakelijke relatie”: een zakelijke relatie zoals bedoeld in artikel 4, 33° van de Wet;

9° “beroepsbeoefenaar”:

- a) voor de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren: een natuurlijke persoon, een rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm die ressorteert onder één van de categorieën opgesomd in artikel 5, §1, 23°, van de Wet;
- b) voor het reglement van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten: een natuurlijke persoon, een rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm die ressorteert onder één van de categorieën opgesomd in artikel 5, §1, 24°, van de Wet;
- c) voor het reglement van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten: een natuurlijke persoon, een rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm die ressorteert onder één van de categorieën opgesomd in artikel 5, §1, 25°, van de Wet;

10° “onafhankelijke auditfunctie”: de functie bedoeld in artikel 8, §2, 2°, a) van de Wet om de gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen te testen;

11° “verantwoordelijke persoon op het hoogste niveau”: zijnde een lid van het wettelijk bestuursorgaan of, in voorkomend geval, van de effectieve leiding van de onderworpen entiteiten die rechtspersonen zijn of indien de onderworpen entiteit een natuurlijke persoon is, die persoon zelf, die belast is met de opdrachten zoals bedoeld in artikel 9, §1 van de Wet;

12° “AMLCO”: (*Anti-money laundering compliance officer*) persoon die belast is met de opdrachten zoals bedoeld in artikel 9, §2 van de Wet;

13° “occasionele verrichting”: een verrichting als bedoeld in artikel 21, §1, eerste lid, 2°, a) of b) van de Wet;

14° “atypische verrichting”: een verrichting in de zin van artikel 35, §1, 1° van de Wet, die niet strookt met de kenmerken van de cliënt, met het doel en de aard van de zakelijke relatie of van de betrokken verrichting, of met het risicoprofiel van de cliënt, en die hierdoor verband zou kunnen houden met het WG/FT;

15° “lasthebber”: de persoon die de cliënt vertegenwoordigt in het kader van de zakelijke relatie of de occasionele verrichting, onder andere de persoon of personen die de opdrachtbrief ondertekent(en) of enige andere persoon die de bevoegdheid heeft om de cliënt te verbinden;

16° “medewerkers”: de personeelsleden en de zelfstandige medewerkers, met inbegrip van de beroepsbeoefenaars, die op regelmatige en voortdurende wijze werkzaamheden uitvoeren in opdracht van de beroepsbeoefenaar;

17° “Toezichtsautoriteit”: autoriteit zoals bedoeld in artikel 85 van de Wet, namelijk:

- a) voor de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren: het College van Toezicht op de Bedrijfsrevisoren;
- b) voor het reglement van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten: het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten;
- c) voor het reglement van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten: het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten.

18° “kantoor”:

- a) voor de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren: een rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm, andere dan een natuurlijk persoon, ingeschreven in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren;
- b) voor het reglement van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten: de organisatorische eenheid

- 1) waarbinnen één of meer beroepsbeoefenaars voor een cliënt beroepsactiviteiten uitoefenen, als bedoeld in artikelen 34 en 38 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen;
 - 2) en die bestaat uit ofwel uitsluitend één vestiging ofwel meerdere vestigingen waarbinnen dezelfde werkmethodes van toepassing zijn.
- c) voor het reglement van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten: de organisatorische eenheid
- 1) waarbinnen één of meer beroepsbeoefenaars voor een cliënt beroepsactiviteiten uitoefenen, als bedoeld in artikelen 34 en 38 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen;
 - 2) en die bestaat uit ofwel uitsluitend één vestiging ofwel meerdere vestigingen waarbinnen dezelfde werkmethodes van toepassing zijn.

19° “netwerk”: de grotere structuur waartoe een beroepsbeoefenaar of kantoor behoort:

- a) die op samenwerking is gericht; en
- b) die duidelijk is gericht op winst- of kostendeling, of het delen van gemeenschappelijke eigendom, zeggenschap of bestuur, een gemeenschappelijk beleid en procedures inzake kwaliteitsbeheersing, een gemeenschappelijke bedrijfsstrategie, het gebruik van een gemeenschappelijke merknaam of een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen.

20° “CFI”: de Cel voor financiële informatieverwerking bedoeld in artikel 76 van de Wet.

1.2 Voor het overige hebben de in deze norm gebruikte termen dezelfde betekenis als in de Wet.

Toepassingsgebied ratione personae

1.3 De bepalingen van deze norm zijn van toepassing op de beroepsbeoefenaars zoals bedoeld in artikel 5, 23° van de Wet, handelend in het kader van hun beroepsactiviteiten: de natuurlijke personen of rechtspersonen die in België activiteiten uitoefenen en die geregistreerd of ingeschreven zijn in het openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren overeenkomstig artikel 10 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, de natuurlijke personen stagiairs bedrijfsrevisoren van externe ondernemingen bedoeld in artikel 11, §3, van voormelde wet, alsook de auditkantoren en éénieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent.

- 1.4** Overeenkomstig artikel 12 van de Wet, wanneer de beroepsbeoefenaar een natuurlijke persoon is die zijn beroepsactiviteit uitoefent als werknemer van een rechtspersoon, zijn de in deze norm vastgelegde verplichtingen van toepassing op die rechtspersoon en niet op de natuurlijke persoon.

2. Organisatie en interne controle

Organisatie van de beroepsbeoefenaar wat de compliancefuncties betreft

- 2.1** Elke beroepsbeoefenaar, die rechtspersoon is, moet in toepassing van artikel 9, §1, van de Wet, een verantwoordelijke persoon op het hoogste niveau aanduiden.

Wanneer de beroepsbeoefenaar een natuurlijke persoon is, wordt de in het eerste lid bedoelde functie door die persoon zelf uitgeoefend.

- 2.2** Elke beroepsbeoefenaar moet in toepassing van artikel 9, §2 van de Wet, een AMLCO aanduiden.

Van zodra het kantoor minstens tien beroepsbeoefenaars telt, in de zin van punt 1.1, 9°, a), b) en c) van deze norm, die een activiteit uitoefenen en/of een deelname hebben en/of lid zijn van het wettelijk bestuursorgaan, moet de AMLCO een van de in punt 2.1 van deze norm onderscheiden persoon zijn.

In alle andere gevallen, kan de verantwoordelijke op het hoogste niveau zelf ook de functie van AMLCO vervullen.

De kantoren die deel uitmaken van een netwerk, dienen elk een AMLCO aan te duiden, onverminderd de mogelijkheid om tevens een AMLCO te benoemen op het niveau van het netwerk. De benoeming van een AMLCO op het niveau van het netwerk mag op geen enkele manier de bevoegdheden en de rol van de AMLCO aangeduid door elk kantoor wijzigen.

- 2.3** Onverminderd hetgeen bepaald is in punten 2.1 en 2.2 van deze norm, zal een stagiair in geen geval aangeduid kunnen worden als verantwoordelijke op het hoogste niveau noch als AMLCO.

- 2.4** Bij voorkeur voorafgaandelijk, of ten laatste binnen de maand, na de aanvang of beëindiging van de opdracht van de in punten 2.1 en 2.2 bedoelde personen stelt de beroepsbeoefenaar de Toezichtautoriteit hiervan schriftelijk of via een elektronisch bericht in kennis.

- 2.5** In het geval dat de AMLCO en de verantwoordelijke op het hoogste niveau onderscheiden personen zijn dient:

1° de verantwoordelijke op het hoogste niveau noodzakelijk een beroepsbeoefenaar te zijn zoals bedoeld in punt 1.1, 9, a), b) of c) van deze norm. In de kantoren waarin er

beroepsbeoefenaars zitten van verschillende Instituten, moet de verantwoordelijke op het hoogste niveau ingeschreven zijn in hetzelfde openbaar register (zoals beoogd in artikel 5, §1, 23° van de Wet) of op dezelfde ledenlijst (zoals bedoeld in artikel 5, §1, 24° of 25° van de Wet) als het kantoor waarin hij zijn beroep uitoefent.

2° de AMLCO in principe een beroepsbeoefenaar te zijn in de zin van punt 1.1, 9°, a), b) of c) van deze norm. In functie van de organisatie en de grootte van de onderworpen entiteit kan de functie van de AMLCO worden toevertrouwd aan een andere persoon dan een beroepsbeoefenaar zoals bedoeld in artikel 1, 9° a), b) of c) van deze norm, op voorwaarde dat deze persoon voldoende gekwalificeerd is om deze functie uit te voeren.

Onverminderd hetgeen bepaald is in het tweede lid van 1° van dit punt, dient in het geval dat de AMLCO en de verantwoordelijke op het hoogste niveau dezelfde persoon zijn, deze een beroepsbeoefenaar, natuurlijk persoon, te zijn zoals bedoeld in punt 1, 9° a), b) of c) van deze norm.

- 2.6** De AMLCO stelt minstens eenmaal per jaar een activiteitenverslag op, ongeacht de omvang van het kantoor. Dit verslag wordt ter beschikking gehouden van de Toezichtautoriteit en de prudentiële autoriteiten en, in voorkomend geval, op hun eerste verzoek overgemaakt. In het geval dat de AMLCO en de verantwoordelijke op het hoogste niveau verschillende personen zijn, bezorgt de AMLCO dit activiteitenverslag aan het hoogste niveau, meer bepaald aan het wettelijk bestuursorgaan of de effectieve leiding. Dit verslag moet toelaten om kennis te nemen van de ontwikkeling van de WG/FT-risico's waaraan de beroepsbeoefenaar is blootgesteld, en om het passend karakter te waarborgen van de gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen die ten uitvoer zijn gelegd in toepassing van artikel 8 van de Wet
- 2.7** Onverminderd de toepassing van artikel 8, §2, 2°, a) van de Wet, moet een kantoor of netwerk waarbij minstens honderd beroepsbeoefenaars, zoals bedoeld in artikel 1, 9° a), b) of c) van deze norm, een activiteit uitoefenen en/of een deelname hebben in en/of lid zijn van het wettelijk bestuursorgaan, een onafhankelijke auditfunctie voorzien.

Interne procedures

- 2.8** Alle in de Wet vermelde gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen worden goedgekeurd door de effectieve leiding die de eindverantwoordelijkheid draagt. Ze moeten worden gedocumenteerd, bijgewerkt en op papier of elektronisch ter beschikking worden gehouden van de Toezichtautoriteit van de beroepsbeoefenaar.
- 2.9** Overeenkomstig artikel 10 van de Wet, moet elke beroepsbeoefenaar die beroep doet op medewerkers voorzien in een specifiek, onafhankelijk en anoniem kanaal, zodat zij hun medewerkers in staat stellen om aan de AMLCO of aan de verantwoordelijke persoon op het hoogste niveau de inbreuken bij het vervullen van de verplichtingen bepaald in Boek II van de Wet, te melden.

- 2.10** De AMLCO voorziet in schriftelijke, op papier en/of digitaal, gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen inzake sensibilisering en opleidingen van de medewerkers met betrekking tot de voorkoming van het WG/FT.

Om uit te maken welke personen geïdende zijn en wat de inhoud en frequentie van voormelde sensibilisering en opleiding is, dient de AMLCO rekening te houden met de taken die de medewerkers verrichten voor de cliënten, de verrichtingen die deze uitvoeren, en het risico dat de medewerkers lopen geconfronteerd te worden met pogingen tot WG/FT.

- 2.11** De in punt 2.10 van deze norm bedoelde opleiding moet ten minste om de drie jaar gebeuren en bij aanvang van de opdracht van de medewerker binnen de zes maanden.
- 2.12** De AMLCO stelt de medewerkers op de hoogte van de interne meldingsprocedures bedoeld in punt 2.9 van deze norm en van de in artikel 90 van de Wet bedoelde meldingen aan de Toezichtautoriteit.

3. Algemene risicobeoordeling op te maken door de beroepsbeoefenaar

Een algemene risicobeoordeling uitvoeren

- 3.1** De algemene risicobeoordeling, op te maken door de beroepsbeoefenaar, zoals bedoeld in artikel 16 van de Wet, houdt ten minste rekening met:

1° de variabelen vermeld in bijlage I van deze norm en met de in bijlage III van deze norm vermelde factoren die wijzen op een potentieel hoger risico, alsook met de artikelen 37 tot 41 van de Wet;

2° de Belgische risicoanalyse, alsook deze van de Europese Commissie.

Ze kan ook rekening houden met de in bijlage II van deze norm vermelde factoren die wijzen op een potentieel lager risico.

- 3.2** De algemene risicobeoordeling wordt gedocumenteerd, bijgewerkt en ter beschikking gehouden van de Toezichtautoriteit op papier of elektronische drager.
- 3.3** De algemene risicobeoordeling wordt bepaald en uitgevoerd onder de effectieve verantwoordelijkheid van de AMLCO en goedgekeurd op het hoogste niveau door het wettelijk bestuursorgaan of door de effectieve leiding.
- 3.4** De beroepsbeoefenaar documenteert tevens op welke wijze de aldus vastgestelde WG/FT-risico's in aanmerking zijn genomen in de gedragslijnen, waaronder het cliëntacceptatiebeleid, in de procedures en in de interne controlemaatregelen.

Vaststellen van risicocategorieën

- 3.5** Elke beroepsbeoefenaar stelt verschillende risicocategorieën vast, waaraan geschikte waakzaamheidsmaatregelen worden gekoppeld.

Deze risicocategorieën worden vastgesteld op basis van de in artikel 16 van de Wet bedoelde algemene risicobeoordeling en van objectieve risicocriteria die onderling coherent gecombineerd zijn.

De beroepsbeoefenaar ziet er voorts op toe dat deze risicocategorieën hem in staat stellen om rekening te houden met:

1° de gevallen van hoog risico die zijn geïdentificeerd in toepassing van artikel 19, § 2 van de Wet en, ten minste, met de gevallen bedoeld in de artikelen 37 tot 41 van de Wet;

2° in voorkomend geval, de gevallen van laag risico die zijn geïdentificeerd in toepassing van artikel 19, § 2, tweede lid van de Wet;

3° de Belgische risicoanalyse inzake WG/FT, alsook deze van de Europese Commissie.

Actualisering

- 3.6** De algemene risicobeoordeling moet worden bijgewerkt telkens er zich een gebeurtenis voordoet die een significante invloed kan hebben op een of meerdere risico's.
- 3.7** De AMLCO verifieert bovendien minstens jaarlijks of de algemene risicobeoordeling nog actueel is. Hij deelt zijn bevindingen, en de desgevallend te verrichten bijwerkingen mee aan het wettelijk bestuursorgaan of de effectieve leiding. Overeenkomstig punt 2.6 van deze norm, worden de bevindingen tevens opgenomen in het jaarlijks activiteitenverslag.
- 3.8** De bijwerking van de algemene risicobeoordeling, houdt in voorkomend geval ook in dat de individuele risicobeoordelingen bedoeld in artikel 19, §2, eerste lid van de Wet worden bijgewerkt.

4. Waakzaamheid ten aanzien van de cliënten en de verrichtingen

Cliëntacceptatiebeleid

- 4.1** De beroepsbeoefenaar neemt passende maatregelen die evenredig zijn met de aard en omvang van zijn organisatie voor het identificeren en beoordelen van de WG/FT-risico's waaraan hij is blootgesteld.

Hij dient een cliëntacceptatiebeleid uit te stippelen en ten uitvoer te leggen dat:

1° aan de door deze uitgeoefende beroepsactiviteiten van de beroepsbeoefenaar aangepast is;

2° deze in staat stelt om, bij het aanknopen van een zakelijke relatie met cliënten of bij het uitvoeren van occasionele verrichtingen voor de cliënten:

- een voorafgaand onderzoek te verrichten naar de WG/FT-risico's die zijn verbonden aan het profiel van de cliënt en aan het doel en de aard van de zakelijke relatie of occasionele verrichting, alsook aan de kenmerken van de door de beroepsbeoefenaar aangeboden diensten, van de betrokken landen of geografische gebieden en van de leveringskanalen waarop de beroepsbeoefenaar beroep doet;
- om maatregelen te nemen om de geïdentificeerde risico's op te volgen en te beheersen.

3° de cliënten over de verschillende risicocategorieën als bedoeld in punt 3.5 van deze norm, verdeelt.

Het cliëntacceptatiebeleid maakt het ook mogelijk om bindende bepalingen betreffende financiële embargo's zoals bedoeld in artikel 4, 6° van de Wet ten uitvoer te leggen.

- 4.2** Het cliëntacceptatiebeleid van de beroepsbeoefenaar bepaalt dat cliënten die mogelijk een specifiek risico vormen, pas als cliënt worden aanvaard na een passend onderzoek en er op een geschikt hiërarchisch niveau een beslissing is genomen.

Hieronder ressorteren onder meer cliënten en/of verrichtingen waarvan met toepassing van artikel 19, §2 van de Wet wordt vastgesteld dat ze een hoog risico inhouden, en ten minste de gevallen die worden bedoeld in de artikelen 37 tot 41 van de Wet.

- 4.3** Behoudens de uitzonderingen voorzien in de artikelen 33, §2, 34, §4 of 35, §3 van de Wet, weigert de beroepsbeoefenaar de zakenrelatie aan te knopen of de door de cliënt gewenste verrichting uit te voeren, wanneer:

- hij zijn verplichtingen tot identificatie en verificatie van de identificatiegegevens van zijn cliënt, van diens lasthebbers of diens uiteindelijke begunstigden niet kan naleven; of
- er redenen bestaan om aan te nemen dat het gebrek aan relevantie of geloofwaardigheid van de door de cliënt meegedeelde informatie ertoe strekt zijn identiteit, dat van zijn lasthebbers en/of van één of meer van zijn uiteindelijke begunstigden te verhullen; of
- hij zijn verplichting met betrekking tot het beoordelen van de kenmerken van de cliënt en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie of de occasionele verrichting niet kan naleven; of

- hij zijn verplichting tot uitoefenen van doorlopende waakzaamheid ten aanzien van de zakelijke relatie die evenredig is met het overeenkomstig artikel 19, §2 van de Wet geïdentificeerd risiconiveau niet kan naleven.

Bovendien bepaalt hij of een melding aan de CFI moet worden verricht in toepassing van de artikelen 47 tot 54 van de Wet.

Identificatieverplichting en verificatie van de identificatiegegevens

- 4.4** In toepassing van zijn gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen gaat de beroepsbeoefenaar over tot de identificatie en de verificatie van de identiteit van de cliënten, de lasthebbers en/of de uiteindelijke begunstigden en dit overeenkomstig de artikelen 21 tot 32 van de Wet.
- 4.5** Als er redenen bestaan om te twijfelen aan de pertinentie of de geloofwaardigheid van de door de cliënt meegedeelde informatie, neemt hij alle andere, in functie van het risicoprofiel van de cliënt, passende maatregelen om de medegedeelde informatie te verifiëren.
- 4.6** Indien de gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen voorzien dat met het oog op identiteitsverificatie een specifieke identificatietechnologie kan worden gebruikt als een bewijsstuk of als een betrouwbare en onafhankelijke informatiebron in de zin van artikel 27, §1 van de Wet, dient een analyse van de betrouwbaarheid van deze technologie het gebruik ervan te bevestigen.

Doorlopende waakzaamheid

- 4.7** De beroepsbeoefenaars leggen ten aanzien van de zakelijke relatie een doorlopende waakzaamheid aan de dag die evenredig is met het geïdentificeerd risiconiveau en dit conform de artikelen 35 en 36 van de Wet.
- 4.8** In functie van het risicoprofiel dienen de documenten, gegevens of informatie regelmatig te worden bijgewerkt.

Verhoogde waakzaamheid

- 4.9** De beroepsbeoefenaar past, overeenkomstig de artikelen 37 tot en met 41 van de Wet, een verhoogde waakzaamheid toe ten aanzien van de zakelijke relatie of occasionele verrichting wanneer:
- het onmogelijk is om, conform artikel 31 van de Wet, over te gaan tot verificatie alvorens de zakelijke relatie aan te gaan;
 - de cliënt, de lasthebber en/of uiteindelijke begunstigde gevestigd is in een derde land met een hoog risico;

- de cliënt, de lasthebber en/of uiteindelijke begunstigde gevestigd is in een Staat zonder of met een lage belasting, inzonderheid rekening houdend met het risico op het witwassen van geld afkomstig uit al dan niet georganiseerde ernstige fiscale fraude;
- de cliënt, de lasthebber en/of uiteindelijke begunstigde een politiek prominent persoon, familielid van een politiek prominent persoon of persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominent persoon is.

Nakoming van de waakzaamheidsverplichtingen door derde zaakaanbrengers

- 4.10** De beroepsbeoefenaar mag beroep doen op een derde zaakaanbrenger - die zelf een aan een gelijkwaardige antiwitwasregelgeving onderworpen entiteit is - voor de nakoming van zijn verplichtingen betreffende de identiteit van de cliënt, van diens lasthebbers of diens uiteindelijke begunstigden en met betrekking tot het beoordelen van de kenmerken van de cliënt en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie en de actualisering ervan.

De mogelijkheid om de bovenvermelde verplichtingen te laten uitvoeren door een derde zaakaanbrenger is echter enkel mogelijk als deze laatste persoonlijk de identificatie heeft gedaan en dit zonder zelf een beroep te doen op een andere derde zaakaanbrenger.

- 4.11** De beroepsbeoefenaar mag, behoudens de uitzonderingen voorzien in artikel 43, §2, tweede lid van de Wet, geen beroep doen op een derde zaakaanbrenger die gevestigd is in derde landen met een hoog risico.
- 4.12** De uiteindelijke verantwoordelijkheid betreffende de waakzaamheidsverplichtingen, blijft bij de beroepsbeoefenaar rusten, ook al worden deze uitgevoerd door een derde zaakaanbrenger. In voorkomend geval, zal de beroepsbeoefenaar zelf overgaan tot het verzamelen van aanvullende identificatiegegevens en verificatie ervan en indien nodig overgaan tot een nieuwe identificatie en verificatie van de identiteit van de aangebrachte cliënt, diens lasthebbers en/of diens uiteindelijke begunstigden en dit overeenkomstig de Wet en de huidige norm.

Prestaties binnen een netwerk

- 4.13** Het is mogelijk dat op de beroepsbeoefenaar een beroep wordt gedaan door de leden van zijn netwerk met het oog op het uitvoeren van bepaalde prestaties (zoals opdrachten die betrekking hebben op technische adviezen) zonder dat de beroepsbeoefenaar door het lid van het netwerk wordt ingelicht over de identiteit van de uiteindelijke begunstigde van deze prestaties. In dat geval, is de identificatie van de uiteindelijke begunstigde(n) niet vereist als, cumulatief, aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:
- er is geen enkele contractuele relatie noch enig contact tussen de beroepsbeoefenaar en de uiteindelijke begunstigde(-n);

- het resultaat van de prestaties (verslagen, adviezen, enz.) wordt uitsluitend aan het lid van het netwerk meegedeeld;
- de beroepsbeoefenaar factureert de prestaties aan het lid van zijn netwerk.

5. Onderzoek van de verrichtingen

Onderkennen van atypische verrichtingen

5.1 De beroepsbeoefenaar brengt de volgende elementen schriftelijk ter kennis van de medewerkers bedoeld in punt 2.10, tweede lid van deze norm:

1° de criteria die hen in staat moeten stellen atypische verrichtingen te onderkennen;

2° de te volgen procedure om deze verrichtingen te onderwerpen aan een specifieke analyse onder de verantwoordelijkheid van de AMLCO, overeenkomstig artikel 45, §1 van de Wet, teneinde te bepalen of van deze verrichtingen vermoed kan worden dat ze verband houden met WG/FT.

Analyse van de atypische verrichtingen

5.2 Overeenkomstig artikel 9, §2 van de Wet stelt de beroepsbeoefenaar passende procedures vast om een analyse te verrichten van de atypische verrichtingen, teneinde overeenkomstig artikel 45, van de Wet te bepalen of er een vermoeden moet worden gemeld aan de CFI met toepassing van artikel 47 van de Wet.

Melding van vermoedens

5.3 Wanneer de AMLCO of, in voorkomend geval, één van de beroepsbeoefenaars zoals bedoeld in punt 1.1, 9°, a), b) of c) van deze norm, in toepassing van artikel 47, van de Wet een vermoeden meldt, wordt een nieuwe individuele beoordeling van de WG/FT-risico's uitgevoerd waarbij rekening wordt gehouden met de omstandigheid dat er in verband met de betrokken cliënt een vermoeden werd gemeld.

Op basis van deze nieuwe beoordeling en van het in punt 4 van deze norm bedoelde cliëntacceptatiebeleid besluit de beroepsbeoefenaar de reeds aangegane zakelijke relatie ofwel voort te zetten, in welk geval deze de waakzaamheidsmaatregelen ten uitvoer legt die zijn aangepast aan de opnieuw beoordeelde risico's, ofwel te beëindigen.

6. Documentatie en bewaring van documenten

6.1 Overeenkomstig artikel 61 van de Wet, mag de beroepsbeoefenaar, in plaats van een kopie te maken van de bewijsstukken - aan de hand waarvan hij zijn

waakzaamheidsverplichtingen heeft nageleefd - en in plaats van deze te bewaren, de verwijzingen van die bewijsstukken registreren en bewaren.

De aard van deze verwijzingen en de wijze waarop zij worden bewaard, moet de beroepsbeoefenaar met zekerheid in staat stellen om die bewijsstukken, op vraag van de bevoegde autoriteiten, onmiddellijk voor te leggen, gedurende de bewaringsperiode bepaald in punt 6.4. zonder dat die bewijsstukken ondertussen kunnen worden gewijzigd.

De beroepsbeoefenaar die voornemens is om gebruik te maken van de afwijking bedoeld in het eerste lid preciseert voorafgaand, in het kader van zijn interne controleprocedures, de categorieën van bewijsstukken waarvan hij de verwijzingen bewaart in plaats van een afschrift, evenals de opvragingsmodaliteiten van de betreffende stukken die mogelijk maken om ze, overeenkomstig het eerste lid, op verzoek voor te leggen.

6.2 De beroepsbeoefenaar bewaart, de volgende documenten en informatie:

- de algemene risicobeoordeling;
- de wijze waarop de risico's een deel zijn van de interne procedures en controlemaatregelen;
- de identificatiegegevens en een afschrift van de bewijsstukken of van het resultaat van de raadpleging van een informatiebron, in het kader van de verplichting tot identificatie;
- de bewijsstukken die nodig zijn voor het documenteren van het inzicht in de uitgevoerde verrichtingen rekening houdende met de finaliteit van de beoogde zakelijke relatie;
- het schriftelijk verslag, opgemaakt in het kader van de atypische verrichtingen, zoals bedoeld in artikelen 45 en 46 van de Wet;
- de bewijsstukken die de beslissing om, in toepassing van de artikelen 47 tot 54 van de Wet, een melding te doen aan de CFI, rechtvaardigen;
- en, in het algemeen, alle informatie in het kader van de door de Wet of huidige norm opgelegde verplichtingen.

6.3 De algemene risicobeoordeling wordt gedocumenteerd, bijgewerkt en ter beschikking gehouden van de Toezichtautoriteit en dit op papier of op elektronische drager.

6.4 Deze documenten moeten bewaard worden gedurende 10 jaar vanaf het einde van de zakelijke relatie met de cliënt of vanaf de datum van een occasionele verrichting.

7. Beperkingen van het gebruik van contanten

Wanneer de beroepsbeoefenaar weet, vermoedt of redelijke gronden heeft om te vermoeden dat feiten of verrichtingen die geleid hebben tot een gift of betaling in contanten verband houden met het WG/FT dient hij dit vermoeden onmiddellijk te melden aan de CFI.

Voor zover nodig, verwijzen de beroepsbeoefenaars naar de mededelingen van hun respectievelijke instituten.

8. Toezicht en controle

Teneinde de Toezichtautoriteit toe te laten de toepassing van de Wet en de bepalingen van deze norm te controleren is de beroepsbeoefenaar verplicht:

- in te gaan op elk verzoek om inlichtingen vanwege de bevoegde Toezichtautoriteit en dit binnen de in het verzoek gestelde termijn en vormen;
- in te gaan op elk verzoek tot organisatie van een controle in het kantoor van de beroepsbeoefenaar.

9. Overgangsbepalingen

De kennisgeving zoals bedoeld in punt 2.4 van deze norm, van de aanstelling van een AMLCO en/of verantwoordelijke op het hoogste niveau dient te gebeuren onmiddellijk na de inwerkingtreding van deze norm.

10. Slotbepalingen

10.1 Deze norm treedt in werking op de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad van het bericht die de goedkeuring inhoudt door de Minister die de Economie onder zijn bevoegdheden heeft, van deze norm zoals goedgekeurd door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en door de Hoge Raad voor de Economische beroepen.

10.2 Deze norm vervangt de norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren *d.d.* 4 februari 2011 inzake de toepassing van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het WG/FT, die opgeheven wordt.

BIJLAGEN

De bijlagen bij de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten maken integraal deel uit van de Wet. Ze zijn hieronder opgenomen en maken dus ook integraal deel uit van deze norm. Ze bestaan uit artikelen. Wanneer ernaar verwezen wordt, wordt uitdrukkelijk vermeld dat het om artikelen van de betrokken bijlage gaat.

BIJLAGE I: Variabelen ten minste in overweging te nemen in de integrale risicobeoordeling

Artikel 1. De variabelen die de onderworpen entiteiten ten minste in overweging nemen in hun integrale risicobeoordeling bedoeld in punt 3.1 van deze norm, zijn de volgende:

- 1° het doel van een rekening of een relatie;
- 2° de omvang van de activa die door een cliënt worden gedeponereerd of de omvang van de gesloten verrichtingen;
- 3° de regelmaat of de duur van de zakelijke relatie.

BIJLAGE II: De indicatieve factoren van een potentieel lager risico

Artikel 1. De indicatieve factoren van een potentieel lager risico bedoeld in punt 3.1 van deze norm zijn de volgende:

- 1° cliëntgebonden risicofactoren:
 - a) beursgenoteerde vennootschappen die onderworpen zijn aan informatievereisten (op grond van het beursreglement of krachtens wettelijke of afdwingbare middelen) welke voorschriften omvatten om toereikende transparantie betreffende de uiteindelijke begunstigden te garanderen;
 - b) overheden of overheidsbedrijven;
 - c) cliënten die inwoner zijn van geografische gebieden met een lager risico als vermeld in punt 3°;
- 2° risicofactoren verbonden aan producten, diensten, verrichtingen of leveringskanalen:
 - a) levensverzekeringsovereenkomsten met een lage premie;

- b) pensioenverzekeringsovereenkomsten die geen afkoopclausule bevatten en niet als zekerheidstelling kunnen dienen;
- c) een pensioenstelsel, een pensioenfonds of een soortgelijk stelsel dat pensioenen uitkeert aan werknemers, waarbij de bijdragen worden ingehouden op het loon en de regels van het stelsel de deelnemers niet toestaan hun rechten uit hoofde van het stelsel over te dragen;
- d) financiële producten of diensten die op passende wijze bepaalde en beperkte diensten voor bepaalde soorten cliënten omvatten, om voor financiële inclusiedoeleinden de toegang te vergroten;
- e) producten waarbij het WG/FT-risico wordt beheerd door andere factoren zoals bestedingslimieten of transparantie van eigendom (bv. bepaalde soorten elektronisch geld);

3° geografische risicofactoren:

- a) lidstaten;
- b) derde landen met doeltreffende systemen ter bestrijding van WG/FT;
- c) derde landen die volgens geloofwaardige bronnen een laag niveau van corruptie of andere criminele activiteit hebben;
- d) derde landen die volgens geloofwaardige bronnen zoals wederzijdse beoordelingen, gedetailleerde evaluatierapporten, of gepubliceerde follow-uprapporten, voorschriften inzake de bestrijding van WG/FT hebben die beantwoorden aan de herziene FAG-aanbevelingen en die voorschriften effectief ten uitvoer leggen.

BIJLAGE III: De indicatieve factoren van een potentieel hoger risico

Artikel 1. De indicatieve factoren van een potentieel hoger risico bedoeld in punt 3.1 van deze norm zijn de volgende:

1° cliëntgebonden risicofactoren:

- a) de zakelijke relatie vindt plaats in ongebruikelijke omstandigheden;
- b) de cliënten die inwoner zijn van geografische gebieden met een hoog risico bedoeld onder 3°;
- c) rechtspersonen of juridische constructies die vehikels zijn voor het aanhouden van persoonlijke activa;

- d) vennootschappen met gevolmachtigde aandeelhouders ("*shareholders*") of met aandelen aan toonder;
- e) bedrijven waar veel geldverkeer in contanten plaatsvindt;
- f) de eigendomsstructuur van de vennootschap lijkt ongebruikelijk of buitensporig complex gezien de aard van de vennootschapsactiviteit;

2° risicofactoren verbonden aan producten, diensten, verrichtingen of leveringskanalen:

- a) private banking;
- b) producten of verrichtingen die anonimiteit bevorderen;
- c) zakelijke relaties op afstand of verrichtingen op afstand, zonder sommige garanties, zoals elektronische handtekeningen;
- d) betalingen die worden ontvangen van onbekende of niet-verbonden derden;
- e) nieuwe producten en nieuwe zakelijke praktijken, daaronder begrepen nieuwe leveringsmechanismen, en het gebruik van nieuwe of in ontwikkeling zijnde technologieën voor zowel nieuwe als reeds bestaande producten.

3° geografische risicofactoren:

- a) onverminderd artikel 38, landen die op basis van geloofwaardige bronnen zoals wederzijdse beoordelingen, gedetailleerde evaluatierapporten, of gepubliceerde follow-uprapporten, worden aangemerkt als een land zonder effectieve WG/FT-systemen;
- b) landen die volgens geloofwaardige bronnen significante niveaus van corruptie of andere criminele activiteit hebben;
- c) landen waarvoor sancties, embargo's of soortgelijke maatregelen gelden die bijvoorbeeld door de Europese Unie of de Verenigde Naties zijn uitgevaardigd;
- d) landen die financiering of ondersteuning verschaffen voor terroristische activiteiten, of op het grondgebied waarvan als terroristisch aangemerkte organisaties actief zijn.

BIJLAGE IV: Beslissingsbomen ter illustratie

Elk kantoor is ertoe gehouden een methodologie vast te leggen teneinde de gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen te bepalen en toe te passen die evenredig zijn met de aard en omvang van het kantoor.

In dit opzicht, kunnen de hierna volgende beslissingsbomen door de kantoren als voorbeeld worden gebruikt. Ze hebben betrekking op:

- het aangaan van een zakenrelatie met een nieuwe cliënt ; en
- de identificatie van een uiteindelijke begunstigde.

Vermits het gebruik ervan **niet verplicht** is, worden ze enkel als voorbeeld aangehaald en dienen ze, in voorkomend geval, aangepast te worden aan de specifieke activiteiten uitgeoefend door elk kantoor.